

Az újrakezdés esélye

Az alább következő esettanulmány egy ópiát-függő fiatal történetének bemutatásán túl hangsúlyt fektet a szakemberek lehetséges és tényleges szerepére, feladataira a gyógyulást segítő folyamatban.

Történetünk főszereplője: Timi.

■ Timi édesanyja, Mária, 35 évesen ment férjhez, Timi egy évvel később született. Mária rossz házasságából akkor szállt ki, amikor gyermeke fél éves volt. Az anya mélyen vallásos, konzervatív beállítottságú asszony. A válástól egyedül nevelte lányát. Szülői szerepében gyakran bizonytalankodott, hol anyaként, hol szigorú apaként fordult Timihez. Miután nevelésében fokozatosan egyre szigorúbb – a lány szerint értelmetlen – elvek kezdtek dominálni, elkezdett ez ellen lázadni.

Timi a nyarakat rendszerint nagyszüleinél töltötte vidéken. Nagypapja – aki alkoholista volt –, agresszívan viselkedett. Itt került először igazi értékválságba. Képtelen volt mit kezdeni azzal a helyzettel, hogy miközben az egész családja hisz Istenben, addig a nagypapja részegen szidalmazza a Teremtőt. Ebben az időben hittanra kellett járnia, de mindezt nagyon csekély meggyőződéssel tette. Sehogy sem sikerült összeraknia magában a felemás képet, amelyet egyfelől a templom, másfelől az otthona jelentett számára.

Timi nem ismeri az édesapját, aki a válás után teljesen eltűnt a család életéből. Édesanyjával soha nem tudott róla beszélgetni. Sokáig úgy tudta, hogy őt a gölya hozta. Később ez meglehetősen kellemetlen helyzetbe hozta őt az óvodában. Múltjának egy részét tehát már a kezdetektől fehér folt borította. Később, ez a származását illető bizonytalanság oldódott, miután megtudta, hogy neki is van édesapja, ráadásul van két féltestvére is. Édesanyja később sem beszélt a volt férjéről és a kapcsolatukról. Ez alól kivételnek számítottak azok az esetek, amikor a lánya valami olyat tett, ami nem tetszett neki. Ilyenkor Timi mindig megkapta, hogy olyan, mint az apja. Bár ezzel az információval nem sokra ment, hiszen semmit sem tudott a férjéről. Egy időben szerette volna felkeresni édesapját, de nem tudta, hogy milyen nyomon induljon el, ezért végül letett teréről.

Mindezek mellett Mária múltjának bizonyos részeit is homály fedi. Timi nem tudja, hogy mit csinált az édesanyja az esküvője előtt. Semmit sem tud anyja gyerekkoráról.

Anyja és lánya kapcsolata szinte az első perctől kezdve konfliktusos. Mária értékeivel lánya soha nem tudott azonosulni. Konfliktusai, ahogyan a kislány kamaszodni kezdett, egyre sűrűsödtek. Éppen csak elkezdte a középiskolát, amikor Mária édesapja megbetegedett. Az asszony azonnal vidékre költözött. Ma is ott lakik, most már édesanyját ápolja.

Édesanyja vidékre költözését Timi úgy élte meg, hogy egyedül hagyták, mindenféle ellátás nélkül. Kezdetben még örült is a hirtelen jött szabadságnak, de aztán úgy érezte, hogy nagyon egyedül van, és elkezdte maga köré gyűjteni ismerőseit. Timi a legbizonytalanabb és a legtöbb változással járó időszakban maradt magára.

Családjában megtalálható az egyedül maradt kényszerítő-korlátozó édesanya, aki szenved a magánytól és a szeretethiánytól. A családból hiányzik az apa, ezáltal a férfi minta. Az anya talán a lányára haragszik, amiért nem tudott idejében kilépni megromlott házasságából, és tőle várja mindannak a szeretetnek a pótlását, amelyet egy felnőtt társától kaphatna meg.

Ennyi információ birtokában egy hozzáértő szakember látta volna Timi kockázatos helyzetét, és talán a korai periódusban be tudott volna avatkozni, de mint ahogyan látni fogjuk, erre nem volt lehetőség, hiszen a segítőtárhálózat nem reagált érzékenyen erre a problémára.

Amikor Timi elkezdett először "csak" ún. party-drogokat használni, később pedig heroint fogyasztani, a kapcsolat egyre inkább romlott anyja és lánya között. Ekkor már főleg a pénzen veszekedtek, illetve azon, hogy a lány miért hagy maga után rendetlenséget és koszt a lakásban, amire az anyja megérkezik vidékről. Konfliktusai másik forrását az jelentette, hogy Timi szeretett volna a barátjánál lakni, Mária azonban ellenezte a költözést.

Valójában a lányt az bántotta, hogy nem törődnek vele. Eközben az anyának lelkiismeret-furdalása volt, amiért egyedül hagyta a lányát egy nagyváros kellős közepén. Mária vidékre költözése után gyakorlatilag már semmilyen kapcsolat nem volt köztük. Az asszony egyre ritkábban járt fel Budapestre, ha mégis megjelent, Timi igyekezte elkerülni a találkozásokat.

Timi tanára szerint az édesanyjának semmilyen befolyása nem maradt a lányára. Nem tudott róla semmit. Arról, hogy a lányának esetleg drogp problémái lehetnek, az iskolán keresztül értesült.

A drogfüggőség felismerése a szülők többségét cselekvésre sarkallja. Igyekeznek a problémát megoldani. A kábítószer-ről és mechanizmusairól való ismereteik azonban hiányosak. Még kevesebbet tudnak arról, hogy milyen módon lehetne ezt a problémát megoldani, drogos gyerekekön segíteni. Általában az első reakció: a gyereket elveszik, kérdőre vonják, rossznak, bűnösnek minősítik, különböző eszközökkel büntetik.

Ebben az esetben azonban a kommunikáció hiánya miatt az édesanya, hogy megbizonyosodjon arról, gyereke valóban használ-e valamilyen drogot, a rendőrség bevonását kérte. Házkutatás volt, de a rendőrök nem találtak semmit.

■ ISKOLA

Timinek még nincs érettségije, pedig már hat iskolába járt. Szinte mindegyikben beilleszkedési zavarral és magatartási problémákkal küszködött.

Ezekben az években még nem volt hatályban a gyermekvédelmi törvény, nem működött - legalábbis a törvény által előírt formában - a jelzőrendszer, a drogokról sem tudunk annyit, mint ma. Timi folyamatos lógása, kezelhetetlen magatartása mégis jelzésértékű volt. Környezetében ugyanakkor azt sem tekintette senki problémának, hogy tizennégy éves kora óta egyedül élt.

Ma már a helyi segítő hálózat kiépülése (a gyermekjóléti szolgálatok, a jelzőrendszer működtetése, a gyermekvédelmi felelősök és néhány helyen az iskolai szociális munkások) biztosítékot jelenthet arra, hogy az ilyen jellegű problémákra ne az intézményekből való eltávolítás legyen a válasz.

A különböző szakemberek közös feladata, hogy időben felismerjék az adott jelenségek mögött húzódó igazi okokat, és ezekre együttes munkával próbáljanak megoldásokat találni. Ez különösen fontos azért, mert a korai segítségnyújtás megelőzheti a komolyabb tüneteket, és talán még időben megállíthatja a problémás folyamatot. Kiemelten így van ez a drogfogyasztással kapcsolatban.

Utolsó iskolájában mentora - mint sok más pedagógus - szintén nem tudta, hogyan lehet felismerni egy kábítószerfüggőt. Mégis odafigyelt Timire, észrevette, hogy valami nincs rendben a lánnyal. Á kezdetben tagadta, hogy bármi köze lenne a drogokhoz, de érezhetően mindig ingadozott abbaahagyás és foly-

tatás között, a "felnőttek" által is befolyásolható volt. Ennek köszönhetően jutott el kezelőintézménybe, és kapott esélyt arra - többször is -, hogy felhagyjon szenvedélyével.

■ KORTÁRSÁK

"A klasszikus szubkultúra - elméletek szerint a deviáns viselkedés hasonló nehézségekkel találkozó, egymással interakcióban álló fiatalok kollektív problémamegoldási folyamata." A szakirodalom tehát a kortárs csoport hatását a drogfogyasztásban közvetlen kiváltó oknak tekinti. Timi kortárs kapcsolatait ezért ennek tükrében mutatom be, kiemelve azokat a kapcsolatokat, amelyek elősegítették, hogy megismerkedjen a drogokkal.

Első barátját, Sárít, akinek a szülei szintén elváltak, édesanyja neveli. Először a két magányos édesanya találkozott, a gyerekek később barátkoztak össze. Miután az iskolában rendszeresen problémák adódtak körülötük, szétválasztották őket. A kapcsolat megmaradt köztük, maig is tart.

Timi mindig olyan barátok, elsősorban fiúk felé sodródott, akik mások voltak, mint ő. Gördeszkás, idősebb barátok vették körül, akik öltözködésükben, szórakozási szokásaikban jelentős különbségeket mutattak Timi osztálytársaival szemben - vonzóak voltak. Közös hobbiuk egy idő után közösségé formálta őket. A dohányzás és alkoholfogyasztás után itt próbálta ki először a marihuánát.

Bállépéseit, miután tizennégy éves kora óta egyedül lakott, senki nem vette észre. Mivel egy idő után rosszul érezte magát egyedül, elkezdett partikra járni. Ezzel együtt kezdett el rendszeresen drogot is fogyasztani. A csapat jelentette Timi számára a biztonságot, a valahova tartozás élményét. Szinte észre sem vette, hogyan sodródott egyre inkább a drogos karrier felé.

A középiskola első osztályában két heroinista iskolatársa költözött Timihez. Rajtuk eleinte még segíteni akart. Mivel a lány nem tudott igazán kötődni senkihez, feláldozta régi barátait (akik szintén rendszeres drogfogyasztók voltak) azért, mert azt gondolta, meg tudja menteni a két heroinista fiút.

■ PÁRKAPCSOLATOK

Gyakran előfordul, hogy az első szerhasználat az aktuális partner hatására történik. Timi tizennégy évesen, első szerelme hatására próbálta ki a fűvet, pár évvel később pedig Bálint társaságában heroinozott először.

Az életében felbukkanó fiúk a drogozás szempontjából két csoportra oszthatók. A "csábítókkal" nyugodtan lehet együtt drogozni. Ezekbe a fiúkba Timi általában szerelmes. A másik csoport tagjaihoz viszont azért ragaszkodik, mert ők a mentőik. Ők aranyosak, kedvesek, és főleg "tiszták", akik mellett le lehet állni.

Bálinttal való kapcsolatában egy bonyolult és hullámzó 'se veled se nélküled' állapot figyelhető meg. Sokat veszekedtek a drog miatt, ugyanis a fiú heroinozott. Timi többször el akarta hagyni, de végül soha nem szánta rá magát erre a lépésre. Viszont a veszekedéseket is unta már egy idő után, ezért inkább ő is kipróbálta a heroint. Mint mondja, ez tűnt a legjobb megoldásnak. A fentiek alapján gyanítható, hogy Timi társfüggő, önértékelése mások kontrollálásának függvénye. Társ szükségleteinek kielégítése érdekében túlzott felelősséget vállal, ezzel egyidejűleg saját igényeit teljesen elhanyagolja.

Kodependencia többnyire kábítószerfüggők hozzátartozóinál alakul ki. Ebben az esetben azonban nem így történt. Mivel a társfüggőség is szenvedélybetegség, ezért felismerése és

kezelése hosszú és nehéz feladat. Timinek ezért heroin függősége mellett társfüggőségével is meg kell küzdenie.

■ DROGOS KARRIER

A kábítószerfüggővé válás előjelei: a prepubertás korban megjelenő cigaretta-, alkoholfogyasztás, szökés, csavargás, súlyos figyelemzavar, iskolai vagy/és óvodai beilleszkedési zavarok, rossz teljesítő-képesség, stb. Gyakoriak az agresszív megnyilvánulások, a korán elkövetett öngyilkossági kísérletek. Az első drog-élmény a cigarettához, inhalánsokhoz, nyugtatókhoz, altatóhoz, alkoholhoz kapcsolódik. Ezt követi a későbbiekben a megfelelő szer keresése, illetve megtalálása.

Timi tizennégy éves korában szokott rá a dohányzásra, és ekkor használt először marihuánát. Tizenöt éves kora óta, hétfégenként a barátaival rendszeresen fogyasztott alkoholt. Az egyik iskolaváltásához kapcsolódik a stimulánsok kipróbálása. Új barátaival eleinte hétfélig bulik alkalmával használtak speedet, később ehhez marihuánát is. Egy ideig LSD- zett is. Egy idő után a hétfélig alkalmak meghosszabbodtak, már nemcsak szombaton, hanem pénteken is használták ezeket a szereket. Később a "partizások" már csütörtökön este kezdődtek, és vasárnap, késő délutánig tartottak. Nem sokkal később költözött Timihez két heroinfüggő iskolatársa. Láta rajtuk, hogy nagyon rosszul vannak, ezért eszébe sem jutott, hogy kipróbálja a hero-int. Csak azt látta, hogy a két fiú képtelen bármire is. Csak anyagért mentek el otthonról, aztán szűrtak. Persze közben rendszeresen átvették a lányt, de Timi nem tudta, hogy ez nem direkt történik, hogy a heroin egy idő után mindennél fontosabbá válik a függők számára. Végül egyszer komolyan megharagudott rájuk, és elküldte őket a lakásból.

Bálinttal való kapcsolatának elején még nagyon ellenezte a heroin-fogyasztást. Látta lakótársai példáját, és nem akarta, hogy szerelme is oda jusson, ahová a két fiú. Hiába próbálta meggyőzni Bálintot, nem sikerült. A veszekedések elől inkább ő is a szerhez menekült. Timi tizennyolc évesen próbálta ki a hero-int. Onnantól kezdve semmilyen más drog nem érdekelte. Ő tehát a heroinban találta meg a saját drogját.

Minden kényszeres kábítószerhasználat egy öngyógyító kísérlet, egy mesterséges, elhárító mechanizmus. Kémiai úton csökkenti azt a szenvedést, amelyet saját pszichés eszközeivel az egyén nem tud enyhíteni. Olyan drogot igyekszik használni, amely őt leginkább segíti a zavaró hatások elrendezésében. A preferált drog megválasztása egy lassú kísérletező folyamat eredménye. A heroin lecsendesíti a düh, a szegény és a magányosság érzését és az ezek keltette szorongásokat. A heroin olyan receptorokra hat, amelyeknek a hangulati állapotok létrejöttében, a fájdalom észlelésében és a pszichotikus folyamatoknak a kialakulásában van szerepük. A használó intenzív eufóriát érez. Védtetnek, nyugodtnak érzi magát. Önértékelése és önkontrollja növekszik.

Bálint eleinte nem adott minden nap hero-int a lánynak. Ő azonban követelőző lett. Már nem tudott meglenni a szer nélkül, szinte észrevétlenül szokott rá. Az első közös leszokási kísérletük 1997 Szilveszteréhez köthető. A hero-int abba is hagyták. Timi viszont nem talált mást, ami a kábítószer

helyettesíthette volna, így a tiszta időszak csak átmeneti volt. Ezen túl heroinozása nagyban függött attól, együtt volt-e Bálinttal. Állandó veszekedéseik, egymás zsarolása következményeként tértek végül át az intravénás szerhasználatra.

Az intravénás használatra való áttérés a heroinfüggőség kialakulása után szinte törvényszerű. Mivel a toleranciaszint növekszik, az adagot is növelni kell. Ez költséges dolog. Az intravénás használat a drog rögtön a véráramba kerül, és szinte azonnal kifejti hatását. Így jelentős pénz takarítható meg.

A rendszeressé váló droghasználat során a problémák egyre inkább előtérbe kerülnek. A függőség az, ami újbóli használatra kényszerít. Fokozatosan jelennek meg az anyagi, társadalmi, pszichés és egészségügyi eredetű problémák. Míg a használat kezdetén a tanulás vagy munka összeegyeztethető a drogozással, addig ebben a szakaszban ez már nem megy.

A dependencia kialakulásával megjelennek azok a viselkedésformák, amelyek jellemzőek a drogos személyre: a drogozás tagadása, titkolódzás, rejtőzködő magatartás. A drogos napirendje megváltozik, a drogon kívül minden más érdektelenné válik, hazugságokba keveredik, teljesítménye romlik. Mindezekhez hozzájárul a társadalmi reakció, amely stigmatizálja a kábítószer-fogyasztót, kizárja számos tevékenységformából, ezzel átalakítja identitását. Ezek súlyosbítják az eredeti problémákat, a drogos még jobban elszigetelődik és csökken a problémamegoldó képessége. Az új reakciók nehézségeket jelentenek számára, amelyre az eddigi problémamegoldó viselkedése - drogozás - fokozódni fog. Közben a társadalom által közvetített drogos képet is beépíti identitásába.

Timi élete is a "papírforma szerint" alakult. Az iskolai alul-teljesítés, a lógások, a nyitottság elvesztése, a párkapcsolatainak rendezetlensége, az örökös költözködés Bálint és saját lakása között, a számos sikertelen leszokási kísérlet mind a drogfüggőséggel együtt járó magatartásformák közé sorolhatók. Jellemzően megjelentek más drogok és gyógyszerek is a lány életében, főleg a heroin-hiányos időszakokban. Leszokási kísérletei során rövid ideig tartó absztinencia után mindig visszaesett.

Szenvedélybetegek kezelésénél gyakran számolni kell visszacsúszásokkal, ez természetes jelenség. Timi kezelőorvosa szerint a visszacsúszások leggyakoribb oka egyfelől a nagyon erős kötődés a droghoz, hiszen ha az elvonási tüneteket nem vesszük figyelembe, akkor a drog hatása jó, általa növekszik az illető önértékelése, erősnek, mindenhatónak érzi magát, prob-

lémái pedig semmisnek tűnnek. A szerhasználat után ezek az érzések megszűnnek, és újra ott van a szürke valóságban, ahol ismét szembetalálkozik kudarcaival. Más megoldási módszere, örömszerzési forrása a leszokás e kezdeti periódusában nem lévén, ismét a már jól bevált eszközhöz, a droghoz nyúl.

A leszokási kísérletek kudarcainak másik leggyakoribb oka, hogy az emberek általában azt gondolják, hogy tudják kontrollálni a szerhasználatot. Bármi is a tudják tenni a drogot, ha úgy akarják. A leszokási kísérletek során ez egy darabig sikerül. Ezzel az illető azt bizonyítja, hogy valóban le tudja győzni a szert, de ez rendszerint csak ideig-óráig sikerül.

A visszacsúszások okai mindezek mellett abban is keresendők, hogy a drogosok a leállás után egyedül maradnak. Ha egy kábítószerfüggő leteszi a drogot, vagy előbb-utóbb visszamegy a régi barátokhoz, akik szerhasználók, és ebben az esetben állandóan szembe kell néznie a kísértéssel, vagy megszakítja velük a kapcsolatot, és valóban elviselhetetlenül egyedül marad. Új ismerősöket, barátokat találni ebben az időben nagyon nehéz.

A környezetváltozás szükségességét igazolja Timi esete is. Néhány alkalommal Bálinttal elutaztak vidékre, külföldre. Ilyenkor, egy esetben sem használtak drogot. A visszaérkezések után azonban újra a heroinhoz nyúltak.

2000 szeptemberében Timi környezetében mindenkinek elfogyott vele szemben a türelme, megalégték viselkedését. Pénze ekkor már egyáltalán nem volt kábítószerre. Egyedül maradt, nem tudott senkihez sem fordulni. Kezelőorvosától, iskoláján keresztül azt a visszajelzést kapta, hogy majd akkor keresse újra, ha valóban le akar állni, addig nem tud segíteni neki. Timi Bálintnál ragadt, és újra drogozott. Pénzüik nem volt a szerre, ezért lopni kezdtek, és vagy eladták egy-két ruhájukat, vagy néhány más dolgot a lakásból. Mindeközben édesanyja és Bálint családjá az hitte, hogy a fiatalok rendben vannak. Egyedül Timi tanára észlelte, hogy valami nincs rendben. Eleinte sikerült Timinek leráznia őt. Szeptemberben egyáltalán nem járt be az iskolába, ezért októberben - nem első alkalommal - felfüggesztették az iskolalátogatás alól. Ekkor költözött vissza az anyja lakásába. Elhatározta, hogy újra megkísérli a leállást. Édesanyjának elárulta, hogy újra drogozik. Közösen mentek el Timi orvosához, aki kórházi kezelést javasolt. A bekerülésre azonban várni kellett. Ezen idő alatt gyógyszereket szedett, és folyamatosan nagyon rosszul érezte magát.

A kórházi kezelést hat héten keresztül tartott. Gyógyszeres kezeléssel, valamint intenzív egyéni és csoportterápiából állt. Timi - bár kevés motivációval ment be a kórházba - az előbbieket hatására úgy döntött, hogy terápiáját egy rehabilitációs otthonban folytatja.

Részt vett kórházi ambuláns kezelésen. Hetente kétszer járt csoportra és a csoportok előtt vagy után sor került egyéni beszélgetésekre is. Itt nagyon jól érezte magát, és hitte, hogy le tud szokni. Ez a kezelési forma mégsem volt sikeres számára, mert szükségleteihez képest nem volt kellően intenzív. Hatása ezért nem is tartott túl sokáig. Ebben a periódusban kezelőorvosa azonban még nem érezte őt motiválnak a kórházi kezelésre. Erre végül 2000 novemberében - három és fél év heroizálás után - került sor. Timi hat hetet töltött az Országos Pszichiátriai és Neurológiai Intézet VII. osztályán, majd utána úgy döntött, hogy egy vidéki rehabilitációs otthonban folytatja

a terápiát. Ez a döntése azonban nehezen született meg. A kórházi kezelés előtt egyetlen célja a kitisztulás volt, a vidéki rehabilitációs otthon elől elzárkózott. Végül mégis emellett döntött, mert nem érezte még elég erősnek magát ahhoz, hogy a kórházi kezelést követően elmenjen dolgozni, és egyedül tartson fent egy lakást. A rehabilitációs otthon egy darabig még biztonságot jelenthet számára. Úgy érezte, hogy megerősödvé, talán könnyebben tud megküzdni problémáival.

■ TIMI FEJLŐDÉSE AZ OTTHONBAN

Timi hat hetes kórházi detoxikálás után érkezett Pécsváradra. Amint már korábban utaltam erre, részéről ez elsősorban menekülés volt. A terápia hasznosságáról eleinte nem volt meggyőződve. Semmiképpen nem számolt azzal, hogy eltölt az otthonban egy teljes évet. Mára ezt már másképpen gondolja. Érti, hogy az otthon hozzásegíti ahhoz, hogy talpra tudjon állni, hogy önálló életvitelt tudjon folytatni. Izolációs időszaka a megszokott egy hónap helyett háromig tartott. Nehezen illeszkedett be, nem vette komolyan az itt folyó munkát, mint ahogyan a társait sem. A rábízott feladatokat rendszerint elfelejtette teljesíteni, a többiek véleményét nem tartotta tiszteletben. Két hónap elteltével aztán lassan kezdte megérteni, hogy itt nem székálgat, hogy segíteni szeretnének neki. Timi sokkal nyitottabbá vált. Nagyon sok fejtörést okozott neki Bálinttal való kapcsolata. Sehogy sem tudta elképzelni a szakítást, de az együttléte sem. Az izolációs periódus után többször beszéltek telefonon. Timi egyre határozottabban jelezte a fiúnak, hogy tovább marad, mint azt korábban tervezte. Érezhetően egyre tudatosabban kezdett gondolkodni önmagáról.

A kezdeti motiválatlanság után kedvet kapott, kezdte komolyan foglalkoztatni a leszokás gondolata. Hajlandó volt ekkor már keményen is dolgozni ezért. A terápiás munka, elsősorban személyiségével kapcsolatban, olyan összefüggésekre mutatott rá, amelyek érdekes jelenségként hatottak Timire. Társfüggősége, viselkedési problémái ez idáig rejtve voltak előtte.

Timi egyre többet gondolkozik családjáról, próbálja megérteni édesanyját, és kíváncsi az édesapjára is. A lány törekszik az anyjával való kapcsolatának rendezésére, és úgy érzelikli, hogy ez fordítva is igaz. Viszonyuk most sokkal egyenrangúbb, mint korábban.

Annak ellenére, hogy az anyának rosszul esett, hogy a kórházi kezelést követően lánya nem ment haza vele, hanem egy vidéki otthonba költözött, ma már megérti ezt, és elfogadja lányának döntését. Mária folyamatosan tartja Bálint édesanyjával a kapcsolatot. Ezen kívül egy fővárosi ambulánsan működő utógondozó önszolgáltató csoportjába jár, ahol gyógyuló fiatalokkal és más szerhasználók hozzátartozóival találkozik.

Timi jövőképe - bizonytalanságai ellenére - egyre pozitívabb. Sokat gondolkozik arról, hogyan fogja felépíteni az életét, ha kikerül az otthonból. Mindenképpen szeretne leéretté válni, de volt iskolájába fél visszamenni, elsősorban a kísértések miatt.

Tisztában van azzal, hogy eleinte nagyon egyedül fogja magát érezni, ezért folyamatosan tájékozódik azok után az ambuláns utógondozók után, ahol majd találkozhat olyan emberekkel, akik megértik és elfogadják, hiszen hasonló problémákkal küzdenek.

Szécsi Judit